

İÇİNDEKİLER

ALTINCI BASIYA ÖNSÖZ	VII
ÖNSÖZ.....	IX
İÇİNDEKİLER	XI
KAYNAKÇA	XXIII
KISALTMALAR.....	XXXVII

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL ESASLAR

BİRİNCİ AYRIM KIYMETLİ EVRAK HUKUKUNA GİRİŞ

1. İLGİLİ MEVZUAT.....	1
2. TERMİNOLOJİ.....	3
3. KIYMETLİ EVRAKIN TANIMI VE UNSURLARI	4
3.1. Tanım	4
3.2. Unsurları	4
3.2.1. Senet	4
3.2.2. Senedin içerdiği hakkın devredilebilir nitelikte olması.....	7
3.2.3. Senet ile hak arasında kanunun öngördüğü derecede bağlılığın bulunması	8
3.2.3.1. Kıymetli evrak – adi borç senedi ilişkisi	8
3.2.3.2. Kıymetli evrak – teşhis senetleri ve ibraz senetleri ilişkisi	11
3.2.3.3. Kaydi sistem – kıymetli evrak ilişkisi	13
4. KIYMETLİ EVRAKIN İŞLEVLERİ	16

İKİNCİ AYRIM

KIYMETLİ EVRAKIN SINIFLANDIRILMASI

1. SENEDE BAĞLANAN HAKKIN NİTELİĞİNE GÖRE.....	19
1.1. Alacak Senetleri.....	19
1.2. Emtiyayı Temsil Eden Senetler.....	20
1.3. Eşya Hukuku Senetleri.....	22
1.4. Pay Sahipliği veya Ortaklık Hakkı Veren Senetler.....	23
2. SENEDİN HAKKIN DOĞUMUNA ETKİSİNE GÖRE.....	25
2.1. Açıklayıcı (İzharî) Kıymetli Evrak	25
2.2. Kurucu (İhdasî) Kıymetli Evrak	25
3. HUKUKİ SEBEBİYLE OLAN İLİŞKİSİNE GÖRE	27
4. DEVİR ŞEKLİNE GÖRE	30
4.1. Türleri	31
4.1.1. Nama yazılı senetler	31
4.1.2. Hamile (hamiline) yazılı senetler	33
4.1.3. Emre yazılı senetler	34
4.2. Devirleri.....	36
4.2.1. Ortak koşul olarak zilyetliğin devri ve tedavüle (dolaşıma) çıkarma sözleşmesi.....	36
4.2.2. Emre yazılı senetlerde cironun, nama yazılı senetlerde yazılı bir devir beyanının gerekliliği	39
4.3. Borçlunun Durumu ve Hak Sahipliğini (Kimin Alacaklı Olduğunu) Tespit	41
4.4. Tür Değiştirme.....	46
4.5. Kıymetli Evrakta Sınırlı Sayı Sorunu	48
5. KAMUNUN GÜVENİNİN (İYİNİYETİN) KORUNUP KORUNMAMASINA GÖRE.	49
5.1. Genel Olarak Korumanın Anlamı	49
5.2. Devredenin Tasarruf Yetkisi Bakımından	50
5.3. Hakkın Varlığı ve Kapsamı Bakımından	54

ÜÇÜNCÜ AYRIM

KIYMETLİ EVRAKIN ZİYAI VE İPTALİ

1. GENEL OLARAK.....	57
----------------------	----

1.1. İptal Kurumuna Duyulan İhtiyaç	57
1.2. İlgili Düzenlemeler	58
1.3. İptalin Çekişmesiz Yargının Konusu Olması.....	60
2. ZİYA (ZAYİ OLMA) KAVRAMI.....	60
3. İPTAL İSTEMİNDE BULUNABİLECEK KİŞİLER VE HUKUKİ YARAR ŞARTI	62
3.1. İptal İsteminde Bulunabilecek Kişiler	62
3.2. Hukuki Yarar Şartı	63
4. ÖNLEYİCİ ÖNLEMLER VE İPTAL USULÜ.....	65
4.1. Önleyici Önlemler.....	65
4.2. İptal Usulü.....	68
5. İPTAL KARARININ HÜKÜM VE SONUÇLARI (ETKİLERİ).....	71

DÖRDÜNCÜ AYRIM

KIYMETLİ EVRAK TEORİLERİ

1. ORTAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİ	79
2. YARATMA (KREASYON) TEORİSİ	80
3. SÖZLEŞME TEORİSİ – TEDAVÜL SÖZLEŞMESİ.....	81
4. HUKUKİ GÖRÜNÜŞ TEORİSİ (HUKUKİ GÖRÜNÜŞ TEORİSİYLE TAMAMLANMIŞ YARATMA VE SÖZLEŞME TEORİLERİ).....	84

BEŞİNCİ AYRIM

KIYMETLİ EVRAKTA DEF'İLER

1. DEF'İ KAVRAMI.....	87
2. DEF'İ TÜRLERİ	89
2.1. Etkilerine Göre.....	89
2.2. Doğum Kaynaklarına (Maddi Özelliklerine) Göre.....	91
2.2.1. Nama yazılı senetlerde def'iler.....	91
2.2.2. Hamile ve emre yazılı senetlerde def'iler.....	92
2.2.2.1. Genel olarak	92
2.2.2.2. Senetten anlaşılan def'iler	94
2.2.2.3. Senetteki taahhüdün geçersizliğine (hükümsüzlüğüne) ilişkin def'iler.....	95
2.2.2.3.1. Genel olarak	95

2.2.2.3.2. Türleri.....	98
2.2.2.3.2.1. İsnat def'ileri.....	98
2.2.2.3.2.1.1. İsnat def'ilerini yaratan olgular	98
2.2.2.3.2.1.2. İsnat için kambiyo taahhüdünde bulunma bilinciyle hareket edilmesinin gerekip gerekmediği sorunu	102
2.2.2.3.2.1.3. İmza aşamasına hukuki işlemler için öngörülen düzenlemelerin uygulanıp uygulanmayacağı sorunu	104
2.2.2.3.2.2. Geçersizlik def'ileri	105
2.2.2.3.2.2.1. Genel olarak.....	105
2.2.2.3.2.2.2. Geçersizlik def'ilerinin kaynakları	107
2.2.2.3.2.2.3. Geçersizlik def'ilerinin ileri sürülmesi.....	110
2.2.2.4. Kişisel def'iler.....	113
2.2.2.4.1. Anlamı	113
2.2.2.4.2. Kişisel def'ilerin kaynakları.....	113
2.2.2.4.2.1. Temel ilişki.....	114
2.2.2.4.2.2. Kambiyo taahhüdü ile ilgili özel anlaşmalar	115
2.2.2.4.2.3. Kambiyo taahhüdü dışındaki hukuki ilişki	117
2.2.2.4.3. Kişisel def'ilerin ileri sürülmesi.....	117

İKİNCİ BÖLÜM KAMBIYO SENETLERİ

BİRİNCİ AYRIM GENEL OLARAK

1. KAVRAM	125
2. ORTAK NİTELİKLERİ	127
3. EHLİYET	132
4. TEMSİL	135

İKİNCİ AYRIM

POLİÇE

1. GENEL OLARAK.....	141
1.1. Kanuni Düzenleme ve Uygulama.....	141
1.1.1. Kanuni düzenleme.....	141
1.1.2. Uygulama.....	142
1.2. Tarihî Gelişimi ve İktisadi Önemi.....	143
1.2.1. Tarihî gelişimi.....	143
1.2.2. İktisadi önemi.....	144
1.3. Hukuki Niteliği.....	146
2. BONODAN FARKLI YÖNLERİ.....	147
2.1. Unsurlar.....	147
2.2. Kabul.....	150
2.3. Karşılığın Devri (İntikali).....	154
2.4. Diğer Farklar.....	155

ÜÇÜNCÜ AYRIM

BONO

(EMRE YAZILI SENET)

1. GENEL OLARAK.....	160
1.1. Kanuni Düzenleme ve Uygulama.....	160
1.1.1. Kanuni düzenleme.....	160
1.1.2. Uygulama.....	161
1.2. Tarihî Gelişimi ve İktisadi Önemi.....	162
1.3. Hukuki Niteliği.....	163
2. BONONUN DÜZENLENMESİ.....	164
2.1. Genel Olarak Bonoda Şekil.....	164
2.2. Kanuni Unsurlar.....	165
2.2.1. “Bono” veya “emre yazılı senet” kelimesi.....	166
2.2.2. Belirli bir bedeli kayıtsız ve şartsız ödeme vaadi.....	167
2.2.3. Vade.....	171
2.2.4. Ödeme yeri.....	171

2.2.5. Kime veya kimin emrine ödenecekse onun adı: Lehtar	173
2.2.6. Düzenlenme tarihi ve yeri.....	176
2.2.6.1. Unsurun önemi	176
2.2.6.2. Düzenlenme tarihi	176
2.2.6.3. Düzenlenme yeri.....	178
2.2.7. Düzenleyenin imzası.....	180
2.3. Unsurların Bulunmaması ve Açık Bono	183
2.4. Bonoya Konulabilecek İhtiyari Kayıtlar	187
2.4.1. Kanunda öngörülen ihtiyari kayıtlar.....	188
2.4.1.1. Menfi emre kaydı	188
2.4.1.2. Belirsiz vadeli bonolarda faiz kaydı	190
2.4.1.3. Aynen ödeme ve kur kaydı	191
2.4.1.4. Protestodan muafiyet kaydı	191
2.4.1.5. Diğer kayıtlar.....	191
2.4.2. Kanunda öngörülmeyen ihtiyari kayıtlar	192
2.4.2.1. Yetki kaydı.....	192
2.4.2.2. Bedel kaydı.....	192
2.4.2.3. Teminat kaydı	193
2.4.2.4. Temerrüt faizi kaydı	195
2.4.2.5. Diğer kayıtlar.....	195
2.5. Yasak Kayıtlar	196
2.5.1. Bononun geçerliliğini etkilemeyen yasak kayıtlar	196
2.5.1.1. Belirli vadeli bonolarda faiz kaydı	196
2.5.1.2. Düzenleyenin sorumsuzluk kaydı	196
2.5.1.3. Bononun mahiyetine uygun olmayan ihtiyari kayıtlar.....	197
2.5.2. Bononun geçerliliğini etkileyen yasak kayıtlar	198
2.6. Bono Metninde Değişiklik.....	199
2.7. Bonoda Nüsha Yasası ve Suret.....	202
3. BONONUN DEVRİ	202
3.1. Genel Olarak Ciro.....	203
3.2. Ciroda Kişiler.....	205
3.3. Cironun Şekli ve Şekil Açısından Türleri	209
3.3.1. Cironun şekli.....	209

3.3.2. Cironun şekil açısından türleri.....	213
3.3.2.1. Tam ciro.....	213
3.3.2.2. Beyaz ciro.....	213
3.4. Cironun İşlevleri	215
3.4.1. Temlik işlevi	215
3.4.2. Teşhis işlevi	216
3.4.3. Teminat işlevi.....	219
3.5. Cironun Yapılabileceği Süre – Gecikmiş Ciro.....	220
3.6. Cironun Özel Çeşitleri	223
3.6.1. Tahsil cirosu.....	224
3.6.2. Rehin cirosu.....	226
4. BONODA AVAL	230
4.1. Genel Olarak	230
4.2. Avalin Şekli.....	232
4.3. Avalde Kişiler	235
4.4. Avalin Hükümleri.....	236
5. BONONUN ÖDENMESİ.....	237
5.1. Muacceliyet Zamanı: Vade	237
5.1.1. Vade türleri.....	238
5.1.1.1. Belirli bir günde.....	239
5.1.1.2. Düzenlenme gününden belirli bir süre sonra.....	240
5.1.1.3. Görüldüğünde.....	241
5.1.1.4. Görüldükten belirli bir süre sonra	242
5.1.2. Vadeye ilişkin sürelerin hesabı	243
5.2. Ödeme İçin İbraz	244
5.2.1. Genel olarak.....	244
5.2.2. İbraz yeri.....	245
5.2.3. İbraz zamanı: Ödeme günü.....	245
5.2.4. İbraz etmemenin sonuçları ve tevdi.....	247
5.3. Ödemenin Gerçekleştirilmesi	248
5.3.1. Düzenleyenin inceleme yükümlülüğü ve kimlik kontrolü ..	248
5.3.2. Bono bedelinin ödeme şekli	249
5.3.3. Ödeme hâlinde yapılacak işlemler.....	250

5.3.3.1. Tam ödeme hâlinde.....	250
5.3.3.2. Kısmi ödeme hâlinde.....	251
5.3.4. Vadede ve vadeden önce ödeme	252
6. BONONUN ÖDENMEMESİ.....	253
6.1. Ödememeden Kaynaklanan Sorumluluk	253
6.2. Ödememenin Tespiti: Protesto	254
6.2.1. Yetkili merci.....	255
6.2.2. Düzenlenme süresi.....	255
6.2.3. Usulü ve içeriği.....	256
6.2.4. Protestodan muafiyet hâlleri	257
6.2.4.1. Kanuni muafiyet	258
6.2.4.2. İradi muafiyet	258
6.3. Başvurma Hakkı	259
6.3.1. Genel olarak.....	259
6.3.2. Başvuru borçluları ve sorumluluğun niteliği	260
6.3.2.1. Başvuru borçluları	260
6.3.2.2. Sorumluluğun niteliği.....	262
6.3.3. Başvurma hakkının şartları	262
6.3.3.1. Vadede	262
6.3.3.2. Vadeden önce.....	264
6.3.4. Başvurma hakkının kapsamı.....	265
6.3.4.1. Hamil açısından	265
6.3.4.2. Ödeyen bir başvuru borçlusunu açısından.....	266
6.3.5. Retret ve araya girme suretiyle ödeme	267
6.3.6. Başvurma hakkının düşmesi	268
6.4. Bonoya Dayalı Taleplerde Zamanaşımı.....	268
6.5. Bonoya Dayalı Talep Haklarını Kaybeden Hamilin Durumu.....	271
6.5.1. Genel olarak.....	271
6.5.2. Sebepsiz zenginleşme talebi	272
6.5.3. Hamilin temel ilişkiye dayanabilmesi	274

DÖRDÜNCÜ AYRIM

ÇEK

1. GENEL OLARAK.....	277
1.1. Kanuni Düzenleme ve Uygulama	277
1.1.1. Kanuni düzenleme	277
1.1.2. Uygulama.....	279
1.2. Tarihî Gelişimi ve İktisadi Önemi.....	280
1.3. Hukuki Niteliği	280
2. ÇEKİN DÜZENLENMESİ	282
2.1. Çek Düzenlemenin Ön Şartları.....	282
2.1.1. Karşılık	282
2.1.2. Çek anlaşması	283
2.1.3. Karşılık veya çek anlaşmasının bulunmaması.....	284
2.2. Çek Düzenlenmesinde Şekil	285
2.2.1. Zorunlu unsurlar	285
2.2.1.1. Çek kelimesi	285
2.2.1.2. Belirli bir bedelin ödenmesi için kayıtsız ve şartsız havale	285
2.2.1.3. Muhatap.....	286
2.2.1.4. Ödeme yeri	286
2.2.1.5. Düzenlenme tarihi ve yeri	287
2.2.1.5.1. Düzenlenme tarihi	288
2.2.1.5.2. Düzenlenme yeri	289
2.2.1.6. Düzenleyenin imzası	289
2.2.1.7. Çekin seri numarası ve karekodu	289
2.2.2. Unsurların bulunmaması ve açık çek.....	290
2.2.3. ÇekK'da öngörülen özel düzenleme.....	291
2.2.3.1. Çek hesabı açılması ve çek defteri verilmesine ilişkin.....	292
2.2.3.2. Matbu çek yapraklarının kullanılması zorunluluğuna ilişkin.....	293
2.2.3.2.1. Tacir çeki	293
2.2.3.2.2. Matbu hamiline yazılı çek.....	295

2.2.3.3. Tamamlayıcı unsurlara ilişkin	296
2.2.4. Çeke konulabilecek ihtiyari kayıtlar.....	297
2.2.4.1. Kanunda öngörülen ihtiyari kayıtlar.....	297
2.2.4.1.1. Çekin türüne ilişkin kayıtlar.....	297
2.2.4.1.2. Ödemeye ilişkin kayıtlar	298
2.2.4.1.3. Ödenmeme hâline yönelik kayıtlar	299
2.2.4.2. Kanunda öngörülmeiyen ihtiyari kayıtlar.....	300
2.2.4.2.1. Düzenleyen ile muhatap arasındaki ilişkiye yönelik olarak.....	300
2.2.4.2.2. Düzenleyen ile lehtar arasındaki ilişkiye yönelik olarak.....	301
2.2.4.2.3. Muhatap ile hamil arasındaki ilişkiye yönelik olarak.....	301
2.2.5. Yasak kayıtlar.....	302
2.2.5.1. Çekin geçerliliğini etkilemeyen yasak kayıtlar	302
2.2.5.1.1. Kabul kaydı (ve muhatabın aval beyanı ile cirosu)	302
2.2.5.1.2. Vade kaydı.....	302
2.2.5.1.3. Faiz kaydı.....	303
2.2.5.1.4. Düzenleyenin sorumsuzluk kaydı	303
2.2.5.2. Çekin geçerliliğini etkileyen yasak kayıtlar	303
2.2.6. Çekte suret yasağı ve nüsha.....	303
3. ÇEKİN DEVRİ.....	304
3.1. Genel Olarak	304
3.2. Nama Yazılı Çekin Devri.....	305
3.3. Emre Yazılı Çekin Devri.....	305
3.4. Hamiline Yazılı Çekin Devri.....	307
4. ÇEKİN ÖDENMESİ	308
4.1. Çekte “Vade” Sorunu.....	308
4.1.1. Çekin görüldüğünde ödeneceği kuralı (TK).....	308
4.1.2. İleri düzenlenme tarihli (vadeli) çek uygulaması	309
4.1.3. Uygulamanın kanun koyucu tarafından da kabulü (ÇekK). 309	
4.2. Ödeme İçin İbraz	311

4.2.1. İbraz yeri.....	312
4.2.1.1. Muhatap bankaya ibraz	312
4.2.1.2. Takas odasına ibraz.....	312
4.2.2. İbraz süresi.....	313
4.2.2.1. İbraz sürelerinin önemi.....	313
4.2.2.2. Kanunda öngörülen farklı ibraz süreleri.....	314
4.2.2.3. İbraz sürelerinin hesaplanması	315
4.2.2.4. İbraz sürelerinin hukuki niteliği	316
4.2.2.5. İbraz sürelerinin geçirilmesinin sonuçları	316
4.3. Muhatabın Ödeme Yükümlülüğü	317
4.3.1. Karşılığın tamamen ya da kısmen bulunması hâlinde	317
4.3.2. Karşılığın tamamen ya da kısmen bulunmaması hâlinde	318
4.4. Çek Karşılığının Ödenmesi.....	319
4.4.1. Muhatap bankanın inceleme yükümlülüğü.....	319
4.4.2. Kimlik tespiti ve çekin ödenme şekli	320
4.4.3. Ödeme hâlinde yapılacak işlemler.....	321
4.4.3.1. Tam ödeme hâlinde.....	321
4.4.3.2. Kısmi ödeme hâlinde.....	322
4.4.4. Karşılığı bulunmayan bir çekin ödenmesi	323
4.4.5. Sahte veya tahrif edilmiş bir çekin ödenmesi.....	324
4.5. Çekten Cayma.....	326
4.5.1. Anlamı	326
4.5.2. Şartları	326
4.5.3. Sonuçları	328
5. ÇEKİN ÖDENMEMESİ.....	328
5.1. Çekin Muhtemel Ödenmeme Nedenleri ve “Karşılıksızlık”	328
5.2. Ödenmeme Durumunun Tespiti.....	329
5.3. Çekin Karşılıksız Kalmasının Hukuki Yaptırımı	331
5.3.1. Başvurma hakkı	331
5.3.1.1. Genel olarak	331
5.3.1.2. Başvurma hakkının şartları.....	332
5.3.1.3. Başvurma hakkının kapsamı	333
5.3.1.4. Başvurma hakkına ilişkin zamanaşımı süresi.....	335

5.3.2. Başvurma hakkını kaybeden hamilin durumu	336
5.3.2.1. Genel olarak	336
5.3.2.2. Sebepsiz zenginleşme talebi	337
5.3.2.3. Hamilin temel ilişkiye dayanabilmesi	337
5.3.2.4. Karşılığın devri	337
5.4. Çekin Karşılıksız Kalmasının Cezai Yaptırımını	337
5.4.1. ÇekK'da öngörülen özel hükümler	337
5.4.2. Karşılıksız çek suçu	338
5.4.2.1. Genel olarak	338
5.4.2.2. Suçun oluşması için gerekli şartlar	339
5.4.2.3. Suç için öngörülen ceza	340
5.4.2.4. Suçun faili	341
5.4.2.5. Yargılama usulüne ilişkin özel hükümler	342
5.4.3. Suç için öngörülen koruma ve güvenlik tedbiri	344
6. ÖZEL ÇEK TÜRLERİ	345
6.1. Genel Olarak	345
6.2. Çizgili Çek	345
6.3. Mahsup Çeki	347
6.4. Teyitli (Bloke) ve Garantili Çek	348
6.4.1. Genel olarak	348
6.4.2. Teyitli (bloke) çek	348
6.4.3. Garantili çek	349
6.5. Banka Çeki	351
KAVRAM İNDEKSİ	353
MADDE İNDEKSİ	363